

N. N. Párizsban

A napisajtó ugyan röviden hírül adta még nyár elején, hogy Krúdy Gyula regénye, az N. N. Virág Ibolya fordításában megjelent franciául, azóta viszont nemigen hallhatunk a könyvről, visszhangjáról. Pedig Krúdy Gyula először látott napvilágot francia kiadásban, s ráadásul a L'Harmattan kiadó új könyvsorozata indult az N. N.-nel. A sorozat (*Domaines danubiens* — Dunamenti tájak, kis fantáziával még így is fordítható: Dunamenti javak), melynek szerkesztője ugyancsak Virág Ibolya, több magyar művet ígér. Mielőtt a Krúdy-regény visszhangját ismertetnénk, néhány szó a L'Harmattan kiadóról. Eddig főleg néprajzi kiadványok jelentek meg itt, s ha most új tájakra és új műfajokra nyit ablakot, talán annak is a jele, hogy Európa sokáig közismerten legönközpontúbb kultúrája, a francia valamiképp érzi tájékozatlanságát. A kiadónak a Quartier Latin szívében van két rokon-szenves (bár fűtetlen) bönge-szede-könyvesboltja, ahol Közép- és Kelet-Európa irodalmának Párizsban ügylehet legbővebb választékát találja az olvasó.

Az N. N.-ről és általában a Dunamenti tájakról csaknem minden fontos párizsi napilap közölt ismertetést. A Magyarországgal viszonylag gyakran s jól tájékozottan foglalkozó, baloldali Libération több cikket is szentelt a vállalkozásnak. Alain Garric együtt méltatja az N. N.-t Joseph Roth Tarabas című, a Seuil kiadónál megjelent könyvével. Annál is jogosabban, mert a *Domaines danubiens* sem csupán magyar szerzőkkel kíván foglalkozni. A Libération egy másik cikkéből — mely a fordító-szerkesztőt mutatja be afféle „mini-portré” keretében — megtudjuk, hogy az 1980 óta Párizsban élő Virág Ibolya a közép-európai népek és irodalmak Frankhonban oly kevésbé ismert huszadik századi íróit és gondolkodóit akarja bemutatni. A hasonlóságokat éppúgy, mint a különbözőségeket. Az egyik legrokonszenvesebb méltatás a Le Matin-ben jelent meg: a Magyarországot kiválóan ismerő filmkritikus, Philippe Haudiquet írta, Gara László hatvanas évekbeli szerkesztői-fordítói

munkásságát is megemlítve, s Krúdyról szólván persze Huszárík Zoltán Szindbádját is méltatva.

Sajátságos, hogy a Le Monde-ban szintén filmkritikus, Petr Kral ismerteti a könyvet; jó érzékkel Krúdy különös líraiságát fedezi fel elsősorban. A líraiság — ezúttal irodalomelméleti felhanggal — szintén előkerül a „komoly” Quinzaine Littéraire cikkében. Itt Peter Brabonec, felheszelve a Krúdy próza utánozhatatlan lírájára, Sipos Gyula nyomán elődöket, ősokeket kutat, és megtalálja azokat, akiket maga Sipos is az előszóban.

A *Pusztá Don Quijotéja* című írásában a *Nouvel Observateur* kritikus, *Frédéric Ferney*, megmámorosodik Krúdynak a jó fordításból megérezhető nyelvezetétől, s maga is enyhén, kissé mesterkéltén „krúdys” modorban fogalmaz. Anyeginhez, másutt Turgenyevhez hasonlítja az író, néhol megjelölés nélkül átvéve több irodalmi párhuzamot és hasonlatot a könyv előszavát szerző Sipos, Gyulától. A Le Matin-ben és másutt is méltán dicsérik egyébként ezt a bevezető tanulmányt, mely a legnemesebb eszéahagyományokat követve a lehetetlennel küzd: indázó mondatokkal, adatok és képzettársítások zuhatagával próbálja bemutatni Krúdy alakját.

Feltűnően sok egyébként a kérdőjel ezeknek az ismertetéseknek, elemzéseknek már a címében is. Aki ismeri a francia kulturális sajtót, pontosan érzi, milyen jó jel ez. Ha a francia „intelligenzia” (innen, Közép-Európából vették át a szót) kérdez, nem biztos ugyan, hogy mélyen, valóban kíváncsi a válaszra, de legalább nem fordul el a tárgyától.

A sorozatban azóta már megjelent Szücs Jenő professzor *Három Európa* (Európa három régiója) című tanulmánya, előkészületben Bíró István egyik könyve, a pozsonyi Grendel Lajos *Éleslövészet* című regénye és Esterházy Péter *Ki szavatol a lady biztonságáért?* című iker-kisregénye. Gara László egykori heroikus munkái óta nem volt ilyen ígéretes magyar irodalmi vállalkozás Párizsban.

Bikácsy Gergely